

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Ενότητα 7^η : Πολιτική Φιλοσοφία

Ρένια Γασπαράτου

Σχολή Ανθρωπιστικών & Κοινωνικών Επιστημών

Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης & της Αγωγής στην Προσχολική
Ηλικία

Ρ. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Περιεχόμενα ενότητας

- Με τι ασχολείται η πολιτική φιλοσοφία
- το αίτημα για ισότητα
- το αίτημα για ελευθερία
- το αίτημα για δικαιοσύνη

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Σκοποί ενότητας

- να κατανοήσουμε με τι ασχολείται ο κλάδος της πολιτικής φιλοσοφίας
- να συζητήσουμε τι ζητάμε όταν ζητάμε ελευθερία, ισότητα & δικαιοσύνη, καθώς και κατά πόσο είναι συνεκτικά τα αιτήματα αυτά
- να εξασκηθούμε στην φιλοσοφική μέθοδο

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

Η πολιτική φιλοσοφία επερωτά, μεταξύ άλλων:

- Πώς πρέπει να είναι οργανωμένη μια πολιτική κοινωνία;
- Ποιό είναι το ιδανικό πολίτευμα;
- Σε ποιες αρχές θα πρέπει να βασίζεται η ιδανική πολιτεία;
- Ποιες θα πρέπει να είναι οι σχέσεις πολίτη- κράτους;
- Πώς θα πρέπει να πράττω ως πολιτικό υποκείμενο;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

& ιστορία

Πλάτων, Πολιτεία & Αριστοτέλης, Πολιτικά

Νεότεροι Χρόνοι- Θεωρίες συμβολαίου: T. Hobbes, J. Locke, J.J. Rousseau

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

& ιστορία

Πλάτων, Πολιτεία & Αριστοτέλης, Πολιτικά

διαφορετικές θεωρίες

διαφορετικές οπτικές περί (πολιτικής) φιλοσοφίας

Ρ. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

& ιστορία

Νεότεροι Χρόνοι- Θεωρίες συμβολαίου: T. Hobbes, J. Locke, J.J. Rousseau

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Hobbes

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (νοητικό πείραμα) κατάσταση γενικευμένου πολέμου.

Οι άνθρωποι ίσοι και αμοιβαία εγωιστές, πόλεμος όλων εναντίον όλων.

Προ-πολιτική και άρα προ-ηθική κατάσταση.

Ο ορθός λόγος αναζητεί διέξοδο.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ:

συμβόλαιο αμοιβαίας υποταγής σε έναν κυρίαρχο με σκοπό την προστασία της ζωής των υπηκόων.

Ο κυρίαρχος (ηγεμόνας ή κυβέρνηση) *δεν αποτελεί συμβαλλόμενο μέλος του κοινωνικού συμβολαίου.*

Είναι ο θεσμός- εγγυητής του συμβολαίου: Ο «τεχνητός άνθρωπος».

Συμφωνεί να προστατεύει τους υπηκόους και να εφαρμόζει/ να επιβάλλει τους νόμους.

Ο λαός μπορεί να επαναστατήσει αλλά τότε επιστρέφει στη φυσική κατάσταση. Ακύρωση του συμβολαίου.

Θρησκεία, ιδιοκτησία: στην δικαιοδοσία του κυρίαρχου.

Πόλεμος: στην δικαιοδοσία του λαού.

Μορφή διακυβέρνησης: αποφασίζεται στην σύναψη του συμβολαίου (μοναρχία ή δημοκρατία;).

Locke

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (ιστορική/ λογική πραγματικότητα):

Κατάσταση ελευθερίας και φυσικού δικαίου.

Προ-πολιτική αλλά όχι προ-ηθική κατάσταση.

Όμως, εύκολη η παρακμή της φυσικής κατάστασης.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ:

Αμοιβαία συναίνεση όλων να παραχωρήσουν τη διακυβέρνηση σε κυρίαρχο (κυβέρνηση).

Ο κυρίαρχος συμβαλλόμενο μέρος του συμβολαίου: προστατεύει τα φυσικά δικαιώματα των πολιτών.

Ο λαός διατηρεί το δικαίωμα επανάστασης και επανεκλογής νέας κυβέρνησης.

Το συμβόλαιο είναι ανέκκλητο, γεννιόμαστε μέσα σε αυτό.

Αμοιβαία υπόσχεση για προστασία των φυσικών δικαιωμάτων: *ζωή, ελευθερία, ιδιοκτησία.*

Ανεξιθρησκία: η θρησκεία στην ιδιωτική σφαίρα, προσωπική υπόθεση καθενός.

Διάκριση εξουσιών: νομοθετική, εκτελεστική, δικαστική.

Μορφή διακυβέρνησης: την αποφασίζει ο λαός (κοινοβουλευτική δημοκρατία).

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

ROUSSEAU

Ο άνθρωπος στη φυσική κατάσταση ευτυχισμένος και καλός. Ο κακώς εννοούμενος πολιτισμός απαρχή κάθε δυστυχίας και σύγκρουσης

Αίτημα ενός «γνήσιου» κοινωνικού συμβολαίου που θα δώσει φωνή στο λαό και θα διασφαλίσει την ισότητα και την ελευθερία όλων των πολιτών

Με το ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ εκφράζεται η γενική βούληση, το συλλογική θέληση όλου του λαού

Η γενική βούληση: συνένωση όλων για την προστασία και τη χειραφέτηση όλων

Η Γαλλική επανάσταση

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

& ιστορία

Νεότεροι Χρόνοι- Θεωρίες συμβολαίου: T. Hobbes, J. Locke, J.J. Rousseau

Η Γαλλική επανάσταση

ΙΣΟΤΗΤΑ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ - ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

κατά πόσο έχει πραγματοποιηθεί σήμερα το αίτημα της γαλλικής επανάστασης;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΙΣΟΤΗΤΑ

Ισότητα μεταξύ ποιων;

- ισότητα μεταξύ όλων των ανθρώπων
- όμως, τι σημαίνει “άνθρωπος”;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΙΣΟΤΗΤΑ

Ισότητα ως προς τι;

- ίση κατανομή πλούτου;
- ίσες ευκαιρίες;
- ίσα πολιτικά δικαιώματα; δημοκρατία;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΙΣΟΤΗΤΑ

Ίση κατανομή πλούτου

- θα εξαλείψει όλες τις υπόλοιπες ανισότητες
- θα δημιουργήσει μια καλύτερη κοινωνία
- θα επιτρέψει στα υποκείμενα να αυτοπραγματωθούν

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΙΣΟΤΗΤΑ

Ίση κατανομή πλούτου;

- Είναι εφικτό ένα τέτοιο αίτημα;
- Είναι δίκαιο να αμείβονται εξίσου άνθρωποι:
 - με διαφορετικά προσόντα
 - σε διαφορετικές δουλειές
- Ποιό θα πρέπει να είναι το κριτήριο για την αμοιβή;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΙΣΟΤΗΤΑ

Δίκαιη κατανομή πλούτου;

- Ποιο θα πρέπει να είναι το κριτήριο για την αμοιβή;
 - οι ανάγκες;
 - η παραγωγικότητα;
 - τα προσόντα (σπουδές, προϋπηρεσία κ.λπ.);
 - το κύρος ή η ευθύνη της θέσης;
 - η αγορά εργασίας;
 - άλλο;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΙΣΟΤΗΤΑ

Ίσα δικαιώματα & ευκαιρίες

Θεσμοθέτηση & καθημερινή πράξη

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΙΣΟΤΗΤΑ

Ίσα δικαιώματα & ευκαιρίες

Το μέτρο της θετικής ή αντίστροφης διάκρισης

πριμοδοτούνται άνθρωποι από ομάδες πληθυσμού που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, ώστε να έχουν μεγαλύτερες ευκαιρίες πρόσβασης σε εργασία, αξιώματα κ.λπ., εφόσον κατέχουν τα απαραίτητα προσόντα.

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΙΣΟΤΗΤΑ

Ίσα δικαιώματα & ευκαιρίες

Το μέτρο της θετικής ή αντίστροφης διάκρισης;

Όμως:

- μπορείς να καταργήσεις μια διάκριση όταν την υπογραμμίζεις;
- μήπως προκαλεί εχθρότητα ανάμεσα σε διαφορετικές ομάδες πληθυσμού;
- είναι δυνατό να αποτιμηθούν αντικειμενικά και απόλυτα τα προσόντα;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΟΤΗΤΑ: ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ίσα πολιτικά δικαιώματα & ευκαιρίες: εκλέγειν & εκλέγεσθαι

Η δημοκρατία από πολλούς θεωρείται το δικαιότερο πολίτευμα που έχουμε έως τώρα δοκιμάσει. Μήπως όμως υπάρχουν κάποια εγγενή προβλήματα ή αδυναμίες στο πολίτευμα αυτό;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

- Αποτελεί *ψευδαίσθηση* συμμετοχής (Κ. Μαρξ)
 - προβλήματα στην θέση του Μαρξ;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

- Η άσκηση εξουσίας χρειάζεται γνώσεις, τις οποίες δεν έχουν όλοι οι πολίτες, ούτε και οι αιρετοί αντιπρόσωποί τους (Πλάτωνας)
- προβλήματα στην θέση του Πλάτωνα;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

- Η άσκηση εξουσίας δεν μπορεί να γίνεται από ανθρώπους που έχουν ιδιοτελή συμφέροντα (Πλάτωνας)
- προβλήματα στην θέση του Πλάτωνα;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

- Η δημοκρατία ενέχει μια εσωτερική αντίφαση: η πλειοψηφία μπορεί να ψηφίσει (και άρα να νομιμοποιήσει) εντελώς αντιδημοκρατικά και ανήθικα μέτρα ή κυβερνήσεις (I. Μπέρλιν)
- προβλήματα στην θέση του Μπέρλιν;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η δημοκρατία ενέχει προβλήματα ..., οπότε;

- ψηφίζω ό,τι θεωρώ καλύτερο;
- απέχω;
- επαναστατώ;
- φτιάχνω κόμμα;
- (άλλο;)

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Τι ζητώ όταν ζητώ (πολιτική) ελευθερία;

- Ελευθερία σκέψης
- Ελευθερία έκφρασης
- Ελευθερία λόγου
- Ελευθερία να συσχετιζόμαστε και να συνεργαζόμαστε με όποιον και όποια θέλουμε στην προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική μας ζωή
- Ελευθερία να πιστεύουμε σε όποια θρησκεία θέλουμε (ανεξιθρησκία)
- Ελευθερία προσωπικών επιλογών

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Τι ζητώ όταν ζητώ (πολιτική) ελευθερία;

Πώς θα μπορούσε η πολιτεία να μου εξασφαλίσει αυτές της ελευθερίες;

“Αρνητική ελευθερία”: Απουσία καταναγκασμού

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

“Αρνητική ελευθερία”: Απουσία καταναγκασμού

Η αρχή της βλάβης (Τ.Σ. Μιλλ)

- ο καθένας ελεύθερος να πειραματίζεται με τη ζωή του, αρκεί να μην προκαλεί βλάβη στους άλλους

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

“Αρνητική ελευθερία”: Απουσία καταναγκασμού

Η αρχή της βλάβης (Τ.Σ. Μιλλ)

- όμως, τι συνιστά “βλάβη”;
- μετριοπαθής ερμηνεία: ο καθένας ελεύθερος, αρκεί να μην προκαλεί συνειδητά και εκούσια βλάβη στους άλλους
- αυστηρή ερμηνεία: ο καθένας ελεύθερος, αρκεί να μην προκαλεί, εκούσια ή ακούσια, βλάβη στους άλλους

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Η αρχή της βλάβης (Τ.Σ. Μιλλ)

- μετριοπαθής ερμηνεία: ο καθένας ελεύθερος να πειραματίζεται με τη ζωή του, αρκεί να μην προκαλεί συνειδητά και εκούσια βλάβη στους άλλους
- αυστηρή ερμηνεία: ο καθένας ελεύθερος να πειραματίζεται με τη ζωή του, αρκεί να μην προκαλεί, εκούσια ή ακούσια, βλάβη στους άλλους

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Η αρχή της βλάβης (Τ.Σ. Μιλλ)

- πόσο πραγματώνεται σήμερα το αίτημα αυτό;
- κατά πόσο είναι ένα ρεαλιστικό αίτημα;
- μας είναι αρκετή η αρνητική ελευθερία;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

“Θετική ελευθερία”

Αυτοπραγμάτωση: δυνατότητα να επιλέγει κανείς απόλυτα τη ζωή του

- πόσο πραγματώνεται σήμερα το αίτημα αυτό;
- κατά πόσο είναι ρεαλιστική η αναζήτηση της θετικής ελευθερίας;
- μήπως είναι ένα επικίνδυνο αίτημα (Μπέρλιν);

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΙΣΟΤΗΤΑ & ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

- το αίτημα για *ίση* ελευθερία
- η ελευθερία προαπαιτούμενη για ισότητα
- η ισότητα προαπαιτούμενη για ελευθερία
- τι (θα πρέπει να) γίνεται όταν συγκρούονται;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Πώς δικαιολογείται μια πολιτεία που υπεραμύνεται της ελευθερίας να τιμωρεί τους πολίτες της με στέρηση αυτής (δηλ. με ποινές φυλάκισης);

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Πώς δικαιολογείται μια πολιτεία που υπεραμύνεται της ελευθερίας να τιμωρεί τους πολίτες της με στέρηση αυτής (δηλ. με ποινές φυλάκισης);

Αποτροπή και παραδειγματισμός: ο φόβος της φυλάκισης λειτουργεί ως παραδειγματισμός που θα αποτρέψει τον επίδοξο εγκληματία

- ακόμα κι αν είναι αθώος;
- αποτρέπει πράγματι;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Πώς δικαιολογείται μια πολιτεία που υπεραμύνεται της ελευθερίας να τιμωρεί τους πολίτες της με στέρηση αυτής (δηλ. με ποινές φυλάκισης);

Προστασία της κοινωνίας: η φυλάκιση κρατά τους εγκληματίες μακριά από την κοινωνία

- από πόσα αδικήματα χρειαζόμαστε προστασία;
- προστατεύει πράγματι την κοινωνία;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Πώς δικαιολογείται μια πολιτεία που υπεραμύνεται της ελευθερίας να τιμωρεί τους πολίτες της με στέρηση αυτής (δηλ. με ποινές φυλάκισης);

Αναμόρφωση: η φυλάκιση αναμορφώνει τους εγκληματίες

- πόσοι χρειάζονται/ επιδέχονται αναμόρφωση;
- τους αναμορφώνει πράγματι;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Πώς δικαιολογείται μια πολιτεία που υπεραμύνεται της ελευθερίας να τιμωρεί τους πολίτες της με στέρηση αυτής (δηλ. με ποινές φυλάκισης);

Τιμωρία: ο εγκληματίας πρέπει να τιμωρηθεί για την πράξη του

- ακόμα κι αν κανένας δεν κερδίζει τίποτα από αυτή την τιμωρία;
- επιτρέπεται ένα κράτος να δρα ως τιμωρός εκδικητής;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ελευθερία λόγου κι έκφρασης

- έχει όρια;
- πώς θα βρούμε ποιά είναι αυτά;
 - η αρχή της βλάβης;
 - η ωφέλεια του συνόλου;
 - τα ανθρώπινα δικαιώματα;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

σκοπός η αρμονική συμβίωση βάσει κοινών κανόνων δικαίου

- πώς όμως μπορώ να διασφαλίσω ότι οι κανόνες είναι δίκαιοι
- ποια η σχέση δικαιοσύνης & ηθικής;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

σκοπός η αρμονική συμβίωση βάσει κοινών κανόνων δικαίου

- επιτρέπεται, και υπό ποιους όρους, η ανυπακοή στους νόμους;
- επιτρέπεται, και υπό ποιους όρους, η πολιτική ανυπακοή;
- *ανυπακοή στους νόμους και πολιτική ανυπακοή: ποια η διαφορά;*

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

- *Πολιτική ανυπακοή*: σκοπός η αλλαγή του πολιτεύματος;
 - είναι δημοκρατικό;
 - είναι ρεαλιστικό;
 - αποτελεί διολίσθηση στην ανομία;
 - πρέπει να τιμωρείται;
- *Πολιτική ανυπακοή & τρομοκρατία*: ποια η διαφορά;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Πολιτική φιλοσοφία

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ;

- *είμαστε αλληλέγγυοι;*
 - μπορεί η δικαιοσύνη να επιβάλλει την αλληλεγγύη;
 - μπορεί η πολιτεία να επιβάλλει την αλληλεγγύη;
 - ποια η σχέση αλληλεγγύης & ανοχής;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

• Θέματα για συζήτηση

- σε ποιες αρχές θα πρέπει να βασίζεται η ιδανική πολιτεία;
- τι εννοούμε όταν μιλάμε για ισότητα, ελευθερία, δικαιοσύνη, αλληλεγγύη;
- κατά πόσο είναι συνεκτικές οι αρχές αυτές;
- τι κάνουμε όταν συγκρούονται μεταξύ τους;

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

• Θέματα για συζήτηση

- Δείτε την ομιλία και συζητήστε: ποια είναι τα πλεονεκτήματα & ποια τα μειονεκτήματα των σύγχρονων δημοκρατιών;

https://www.ted.com/talks/ivan_krastev_can_democracy_exist_without_trust

P. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

• Πηγές & βιβλιογραφικές προτάσεις

Γασπαράτου, P. (2013). *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία*. Σημειώσεις Πανεπιστημιακών Παραδόσεων. ΤΕΕΑΠΗ, Πανεπιστήμιο Πατρών.

Nagel, T. (1989). *Θεμελιώδη φιλοσοφικά προβλήματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Σμίλη.

Savater, F. (2010). *Μιλώντας στο γιο μου για την πολιτική και τη δημοκρατία*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Warburton, N. (2010). *Φιλοσοφία: τα βασικά*. Αθήνα: Εκδόσεις Αρσενίδη.

Ρ. Γασπαράτου

Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου της διδάσκουσας.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Αναφοράς

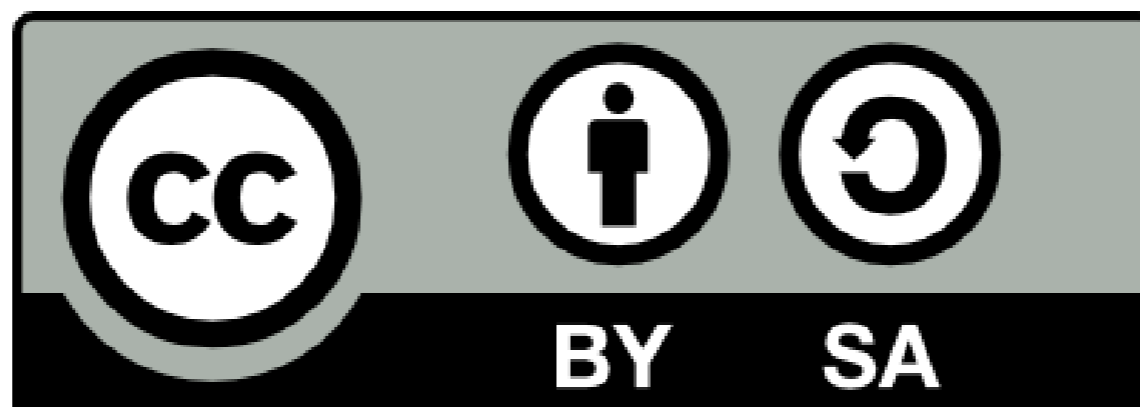
- Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Ρένια Γασπαράτου, «Εισαγωγή στη Φιλοσοφία». Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://eclass.upatras.gr/courses/PN1476/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση.

Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Σύμφωνα με αυτήν την άδεια ο δικαιούχος σας δίνει το δικαίωμα να:

Μοιραστείτε — αντιγράψετε και αναδιανέμετε το υλικό

Προσαρμόστε — αναμείξτε, τροποποιήστε και δημιουργήστε πάνω στο υλικό για κάθε σκοπό

Υπό τους ακόλουθους όρους:

Αναφορά Δημιουργού — Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στο δημιουργό , με σύνδεσμο της άδειας

Παρόμοια Διανομή — Αν αναμείξετε, τροποποιήσετε, ή δημιουργήσετε πάνω στο υλικό, πρέπει να διανείμετε τις δικές σας συνεισφορές υπό την ίδια άδεια όπως και το πρωτότυπο